

Inspraakbundel

Reacties op Voornemen en Voorstel voor Participatie 'Waterstofnetwerk Oost-Nederland'

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving	6

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties	11
Alfabetisch overzicht organisaties en reacties	12
Reactie 202500522 tot en met 202500864.....	13

Woord vooraf

Van vrijdag 7 maart 2025 tot en met donderdag 17 april 2025 lag het Voornemen en Voorstel voor Participatie ter inzage voor Waterstofnetwerk Oost-Nederland. Het Voornemen en Voorstel voor Participatie is een plan dat bestaat uit twee onderdelen. In het Voornemen worden de plannen voor het project beschreven en het Voorstel voor Participatie beschrijft hoe de omgeving bij het project wordt betrokken. Met de publicatie van het Voornemen en Voorstel voor Participatie wordt de verkenningsfase gestart. Iedereen kon op het Voornemen en Voorstel voor Participatie reageren door het indienen van een reactie binnen de bovengenoemde periode.

Wat houdt het project in?

Voor dit project worden bestaande aardgasleidingen omgebouwd. Het gaat om een aardgasleiding tussen Ommen (provincie Overijssel) en Ravenstein (provincie Noord-Brabant) én een leiding tussen Ravenstein en Boxtel (beide Noord-Brabant). Bestaande leidingen kunnen met kleine aanpassingen gebruikt worden voor het transport van waterstof. De toekomstige waterstofleiding loopt van Ommen, via Angerlo en Ravenstein, naar Boxtel. Ook komt er een splitsing vanaf Angerlo naar de Duitse grens bij Zevenaar.

Deze waterstofleiding maakt straks deel uit van een landelijk waterstofnetwerk dat door Hynetwork (100% dochteronderneming van Gasunie) wordt gebouwd. Dit netwerk verbindt de vijf grote industriële regio's met elkaar, met locaties voor opslag en import en met het buitenland.

Volgens de huidige planning wordt dit deel van het waterstofnetwerk in 2031-2032 door Hynetwork uitgevoerd.

De procedure

Voor dit energieproject van nationaal belang is de projectprocedure van toepassing. Deze regeling ziet erop toe dat procedures worden afgestemd met initiatiefnemers, bevoegde gezagen, belanghebbenden, grondeigenaren en burgers. Op deze manier wordt alle infrastructuur ruimtelijk zorgvuldig ingepast. Dit wordt uiteindelijk vastgelegd in een projectbesluit. Het project zit nu in de verkenningsfase. Het eindresultaat van de verkenning is het vaststellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Daarin staat hoe en welke milieueffecten onderzocht gaan worden. Het concept van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) wordt ter inzage gelegd. Omdat het aan het begin van de projectprocedure al duidelijk is dat er slechts één tracé mogelijk is, wordt er een project-MER in één fase opgesteld. In de bijlage bij dit Voornemen en Voorstel voor Participatie staat nader beschreven waarom er maar één tracé mogelijk is voor dit project.

In de planuitwerkingsfase (verwacht 2025 tot 2027) wordt de verkenning verder in detail uitgewerkt. Hierna wordt het besluit vastgelegd in een projectbesluit.

Wat doet het ministerie?

De Minister van KGG in overeenstemming met de Minister van VRO stellen het projectbesluit vast. Besluiten die voor het project nodig zijn, worden zoveel mogelijk voorbereid in één gecoördineerde procedure. De Minister van KGG coördineert deze procedure.

Waarom is dit project nodig?

Europa wil de CO₂-uitstoot in 2030 met 55 procent verminderen en uiterlijk in 2050 een CO₂-neutrale energievoorziening realiseren. Ook Nederland moet hieraan meewerken.

De industrie in Nederland is verantwoordelijk voor zo'n 25% van de landelijke CO₂-uitstoot. Met elektrificatie is verduurzaming slechts beperkt mogelijk. CO₂-vrije gassen, zoals waterstof, zijn

daarom onmisbaar. Door het gebruik van (CO₂-vrije) waterstof als grondstof en brandstof kan de uitstoot in de industrie verder worden afgebouwd.

Het waterstofnetwerk zorgt ervoor dat waterstof voor de industrie beschikbaar komt en speelt daarmee een belangrijke rol in de energietransitie. Het is de bedoeling dat het netwerk in de toekomst wordt uitgebreid voor nieuwe waterstofproducenten en -afnemers.

Verbinding met andere delen van het waterstofnetwerk

In Ommen sluit de waterstofleiding aan op het project Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel. In Boxtel sluit de leiding aan op de Delta Rhine Corridor (DRC). Voor die projecten worden ook de projectprocedures doorlopen. In Ravenstein sluit het project aan op het project Waterstofnetwerk Limburg. Hiervoor moet de procedure nog starten.

Participatie: uw mening en inbreng zijn belangrijk

Dit project raakt de belangen van veel partijen zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen. Het Ministerie van KGG en Hynetwork vinden het daarom belangrijk dat iedereen de mogelijkheid heeft om ideeën in te brengen en mee te denken over het project. In het Voornemen en het Voorstel voor Participatie staat beschreven hoe de verschillende partijen worden betrokken. Het Voorstel voor Participatie wordt geactualiseerd bij verschillende fasen in het project.

Online informatiebijeenkomst

Op 19 maart vond er van 14:00 tot 15:00 uur een online informatiebijeenkomst plaats. Tijdens deze bijeenkomst werden presentaties gegeven en kon u vragen stellen via de chat of uw ideeën inbrengen over het project.

Fysieke inloopbijeenkomsten

Ook organiseerde het Ministerie van KGG samen met Hynetwork fysieke inloopbijeenkomsten. U kon daar uw vragen stellen. Er was geen plenaire presentatie. De bijeenkomsten waren op:

- 25 maart, 19:00-21:00 uur in Kulturhus 't Kruispunt in Laren (Gelderland)
- 26 maart, 19:00-21:00 uur in Boerderij 't Dommeltje in Boxtel (Noord-Brabant)

Bij de inloopbijeenkomst vond u informatie over het project en over de procedure. Ook kon u uw vragen stellen aan medewerkers van Hynetwork en het Ministerie van KGG.

Reacties

Op het Voornemen en Voorstel voor Participatie zijn binnen de reactietermijn in totaal 18 reacties binnengekomen. De reacties zijn integraal opgenomen in deze inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.rvo.nl/waterstofnetwerk-on.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Uw reactie op het voorstel wordt gebruikt bij het opstellen van de concept-NRD. Daarin staat hoe en welke milieueffecten onderzocht gaan worden. De concept-NRD zal naar verwachting september 2025 ter inzage liggen.

Ook wordt uw reactie op het Voorstel voor Participatie gebruikt om het participatieproces verder uit te werken. Ingediende reacties toetsen we inhoudelijk en bundelen we in een Reactienota. Het Voorstel voor Participatie zal aan de hand van de nieuwe inzichten geüpdatet worden en tegelijk met de Reactienota, en de concept-NRD gepubliceerd worden.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over het project Waterstofnetwerk Oost-Nederland en alle bijbehorende documenten vindt u www.rvo.nl/waterstofnetwerk-on en www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/projecten/oost-nederland. Heeft u vragen over de procedure? Bel dan met telefoonnummer 070 379 89 79.

Waterstofnetwerk Oost-Nederland, Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Kennisgeving Voornemen en Voorstel voor Participatie

Het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en Hynetwork (100% dochteronderneming van Gasunie) willen in Oost-Nederland een waterstofnetwerk bouwen: Waterstofnetwerk Oost-Nederland.

In deze kennisgeving leest u wat het project Waterstofnetwerk Oost-Nederland inhoudt, waarover u kunt meedenken en hoe u kunt reageren.

Het Voornemen en Voorstel voor Participatie is een plan dat bestaat uit twee onderdelen. In het Voornemen worden de plannen voor het project beschreven en het Voorstel voor Participatie beschrijft hoe de omgeving bij het project wordt betrokken. Met de publicatie van het Voornemen en Voorstel van Participatie wordt de verkenningsfase gestart.

Van vrijdag 7 maart 2025 tot en met donderdag 17 april 2025 kunt u reageren op het Voornemen en voorstel voor Participatie.

Wat houdt het project in?

Voor dit project worden bestaande aardgasleidingen omgebouwd. Het gaat om een aardgasleiding tussen Ommen (provincie Overijssel) en Ravenstein (provincie Noord-Brabant) én een leiding tussen Ravenstein en Boxtel (beide Noord-Brabant). Bestaande leidingen kunnen met kleine aanpassingen gebruikt worden voor het transport van waterstof. De toekomstige waterstofleiding loopt van Ommen, via Angerlo en Ravenstein, naar Boxtel. Ook komt er een splitsing vanaf Angerlo naar de Duitse grens bij Zevenaar.

Deze waterstofleiding maakt straks deel uit van een landelijk waterstofnetwerk dat door Hynetwork (100% dochteronderneming van Gasunie) wordt gebouwd. Dit netwerk verbindt de vijf grote industriële regio's met elkaar, met locaties voor opslag en import en met het buitenland.

Volgens de huidige planning wordt dit deel van het waterstofnetwerk in 2031-2032 door Hynetwork uitgevoerd.

Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Figuur 1 – Schematische weergave van het Waterstofnetwerk Nederland

Figuur 2 – weergave van de leidingen van Waterstofnetwerk Oost-Nederland

De procedure

Voor dit energieproject van nationaal belang is de projectprocedure van toepassing. Deze regeling ziet erop toe dat procedures worden afgestemd met initiatiefnemers, bevoegde gezagen, belanghebbenden, grondeigenaren en burgers. Op deze manier wordt alle infrastructuur ruimtelijk zorgvuldig ingepast. Dit wordt uiteindelijk vastgelegd in een projectbesluit. Het project zit nu in de verkenningsfase. Het eindresultaat van de verkenning is het vaststellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Daarin staat hoe en welke milieueffecten onderzocht gaan worden. Het concept van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) wordt ter inzage gelegd. Omdat het aan het begin van de projectprocedure al duidelijk is dat er slechts één tracé mogelijk is, wordt er een project-MER in één fase opgesteld. In de bijlage bij dit Voornemen en Voorstel voor Participatie staat nader beschreven waarom er maar één tracé mogelijk is voor dit project. In de planuitwerkingsfase (verwacht 2025 tot 2027) wordt de verkenning verder in detail uitgewerkt. Hierna wordt het besluit vastgelegd in een projectbesluit.

Wat doet het ministerie?

De Minister van KGG en de Minister van VRO stellen het projectbesluit vast. Besluiten die voor het project nodig zijn, worden zoveel mogelijk voorbereid in één gecoördineerde procedure. De Minister van KGG coördineert deze procedure.

Waarom is dit project nodig?

Europa wil de CO₂-uitstoot in 2030 met 55 procent verminderen en uiterlijk in 2050 een CO₂-neutrale energievoorziening realiseren. Ook Nederland moet hieraan meewerken.

De industrie in Nederland is verantwoordelijk voor zo'n 25% van de landelijke CO₂-uitstoot. Met elektrificatie is verduurzaming slechts beperkt mogelijk. CO₂-vrije gassen, zoals waterstof, zijn daarom onmisbaar. Door het gebruik van (CO₂-vrije) waterstof als grondstof en brandstof kan de uitstoot in de industrie verder worden afgebouwd.

Het waterstofnetwerk zorgt ervoor dat waterstof voor de industrie beschikbaar komt en speelt daarmee een belangrijke rol in de energietransitie. Het is de bedoeling dat het netwerk in de toekomst wordt uitgebreid voor nieuwe waterstofproducenten en -afnemers.

Verbinding met andere delen van het waterstofnetwerk

In Ommen sluit de waterstofleiding aan op het project *Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel*. In Boxtel sluit de leiding aan op de *Delta Rhine Corridor (DRC)*. Voor die projecten worden ook de projectprocedures doorlopen. In Ravenstein sluit het project aan op het project *Waterstofnetwerk Limburg*. Hiervoor moet de procedure nog starten.

Participatie: uw mening en inbreng zijn belangrijk

Dit project raakt de belangen van veel partijen zoals burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen. Het Ministerie van KGG en Hynetwork vinden het daarom belangrijk dat iedereen de mogelijkheid heeft om ideeën in te brengen en mee te denken over het project. In het Voornemen en het Voorstel voor Participatie staat beschreven hoe de verschillende partijen worden betrokken. Het Voorstel voor Participatie wordt geactualiseerd bij verschillende fasen in het project.

Online informatiebijeenkomst

Heeft u vragen over Waterstofnetwerk Oost-Nederland of wilt u uw ideeën inbrengen? Op 19 maart vindt er van 14:00 tot 15:00 uur een online informatiebijeenkomst plaats. Tijdens deze bijeenkomst worden presentaties gegeven en kunt u vragen stellen via de chat of uw ideeën inbrengen over het project. U kunt zich aanmelden via het aanmeldformulier op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-on.

Fysieke inloopbijeenkomsten

Ook organiseert het Ministerie van KGG samen met Hynetwork fysieke inloopbijeenkomsten. U kunt daar uw vragen stellen. Er is geen plenaire presentatie. U kunt (zonder aanmelding) in- en uitlopen tussen 19:00 en 21:00 uur.

De bijeenkomsten zijn op:

- 25 maart, 19:00-21:00 uur in Kulturhus 't Kruispunt in Laren (Gelderland)
- 26 maart, 19:00-21:00 uur in Boerderij 't Dommeltje in Boxtel

Bij de inloopbijeenkomst vindt u informatie over het project en over de procedure. Ook kunt u uw vragen stellen aan medewerkers van Hynetwork en het Ministerie van KGG.

Wilt u reageren?

U kunt van vrijdag 7 maart 2025 tot en met donderdag 17 april 2025 reageren op het Voornemen en het Voorstel voor Participatie. In deze periode kunt u deze documenten bekijken op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-on.

U kunt op drie manieren reageren.

- Bij voorkeur digitaal: via www.rvo.nl/waterstofnetwerk-on
- Per post:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Oost-Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten
Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan sturen wij u per brief een ontvangstbevestiging.
- Ook kunt u op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur bellen met Bureau Energieprojecten op 070 379 89 79.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Uw reactie op het voorstel wordt gebruikt bij het opstellen van de concept-NRD. Daarin staat hoe en welke milieueffecten onderzocht gaan worden. De concept-NRD zal naar verwachting september 2025 ter inzage liggen.

Ook wordt uw reactie op het Voorstel voor Participatie gebruikt om het participatieproces verder uit te werken. Ingediende reacties toetsen we inhoudelijk en bundelen we in een Reactienota. Het Voorstel voor Participatie zal aan de hand van de nieuwe inzichten geüpdatet worden en tegelijk met de Reactienota, en de concept-NRD gepubliceerd worden.

Heeft u hulp nodig?

De overheid vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Niet iedereen is even handig met computers. Daarom zijn er Informatiepunten Digitale Overheid. Deze informatiepunten vindt u in de bibliotheken. U kunt er makkelijk binnenlopen om uw vragen over websites van de overheid te stellen. Bijvoorbeeld voor het op de computer bekijken van documenten die bij dit project horen. Vraag ernaar bij de bibliotheek bij u in de buurt. Voor meer informatie kunt u terecht op de website: www.informatiepuntdigitaleoverheid.nl.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over het project Waterstofnetwerk Oost-Nederland en alle bijbehorende documenten vindt u www.rvo.nl/waterstofnetwerk-on en www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/projecten/oost-nederland. Heeft u vragen over de procedure? Bel dan met telefoonnummer 070 379 89 79. Of stel uw vragen één van de inloopbijeenkomsten.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie opzoeken. Door te klikken op uw reactienummer wordt u automatisch doorverwezen naar de reactie. De reacties zijn opgenomen vanaf pagina 13.

Reacties op Voornemen en Voorstel voor Participatie 'Waterstofnetwerk Oost-Nederland'

Registratienummer	Reactienummer
202500522	202500522
202500525	202500525
202500526	202500526
202500530	202500530
202500531	202500531
202500539	202500539
202500541	202500541
202500548	202500548
202500683	202500683
202500827	202500827
202500829	202500829
202500830	202500830
202500833	202500833
202500837	202500837
202500838	202500838
202500839	202500839
202500845	202500845
202500864	202500864

Alfabetisch overzicht organisaties en reacties

Reacties op Voornemen en Voorstel voor Participatie 'Waterstofnetwerk Oost-Nederland'

Reactienummer	Organisatie
202500827	Alliander, ARNHEM
202500845	Enexis Groep, KOLHAM
202500839	Gemeente Deventer, College van Burgemeester en Wethouders, DEVENTER
202500833	Gemeente Meierijstad, College van Burgemeester en Wethouders, VEGHEL
202500683	Gemeente Zevenaar, College van Burgemeester en Wethouders, ZEVENAAR
202500548	Holtenergie, HOLTEN
202500530	Lingezegen Energy B.V. , WIJCHEN
202500837	ProRail B.V., UTRECHT
202500829	Provincie Overijssel, Gedeputeerde Staten, ZWOLLE
202500838	Tennet TSO B.V., ARNHEM
202500864	Waterschap Rivierenland, Dijkgraaf en hoogheemraden, TIEL

Reactie 202500522 tot en met 202500864

Verzonden: 3/8/2025 4:11:04 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED] [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Ik vraag mij af waarom ik - wonend in [REDACTED] - de brief ontvang over het participatiemaatschappij Waterstofnetwerk Oost-Nederland. Hoop dat de juiste bewoners in het oosten ook de brief kregen. Of had ik een andere brief moeten krijgen? Dit klopt in elk geval niet....

Met groet, [REDACTED]

103893728_10653930_17414466334194982772160467287325.jpg

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Aan de bewoners van;

Klimaat en groene Groei

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/kgg

Ons kenmerk
KGG / 97332699

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 6 maart 2025
Betreft Voornemen en Participatieplan Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Geachte heer, mevrouw,

Bij u in de omgeving willen het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en Hynetwork (100% dochteronderneming van Gasunie) bestaande aardgasleidingen ombouwen voor het transport van waterstof. Het project heet *Waterstofnetwerk Oost-Nederland* en maakt onderdeel uit van het landelijk waterstofnetwerk van Hynetwork.

Via deze brief leggen wij u uit wat het project inhoudt, wie hiervoor verantwoordelijk zijn en hoe u kunt meedenken en reageren op de plannen. Ook nodigen we u graag uit voor de Webinar (online informatiebijeenkomst) en de inloopbijeenkomsten die we organiseren.

Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Voor dit project worden bestaande aardgasleidingen omgebouwd. Bestaande leidingen kunnen met kleine aanpassingen gebruikt worden voor het transport van waterstof. De toekomstige waterstofleiding loopt van Ommen, via Angerlo en Ravenstein, naar Boxtel. Ook komt er een splitsing vanaf Angerlo naar de Duitse grens bij Zevenaar. Deze waterstofleiding maakt deel uit van een landelijk waterstofnetwerk dat door Hynetwork wordt omgebouwd. Dit netwerk verbindt de vijf grote industriële regio's met elkaar, met locaties voor opslag en import en met het buitenland.

Waarom is dit project nodig?

Het waterstofnetwerk in Nederland zorgt ervoor dat waterstof voor de industrie beschikbaar komt. De industrie kan hierdoor verduurzamen. Waterstof speelt zo een belangrijke rol in de energietransitie.

De procedure

Voor dit energieproject geldt de projectprocedure omdat het van nationaal belang is. De procedure bestaat uit verschillende stappen en wordt gecoördineerd door het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG). Deze projectprocedure ziet erop toe dat procedures worden afgestemd met initiatiefnemers, bevoegde gezagen, belanghebbenden, grondeigenaren en burgers. Op deze manier wordt alle infrastructuur ruimtelijk zorgvuldig ingepast. Dit wordt uiteindelijk vastgelegd in een projectbesluit.

Pagina 1 van 3

Verzonden: 3/11/2025 8:03:37 AM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Ik hoop dat er overwegend positief wordt gereageerd. Zo niet dan hoop ik hiermee aan te geven dat ik het een ontzettend goed initiatief vind

Verzonden: 3/12/2025 6:53:35 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Graag meer informatie over participatie

Verzonden: 3/14/2025 9:00:33 AM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Bijsterhuizen
Huisnummer: 3009
Postcode: 6604 LP
Woonplaats: Wijchen
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Lingezege Energy B.V.

Uw zienswijze/reactie:

Wij zijn een energiebedrijf die warmte, elektriciteit en co2 produceren en transporten voor de glastuinbouw. Wij bezitten een GOS station op het beoogde waterstofnetwerk. Gas hebben wij uit gefaseerd door gebruik te maken van een biomassa installatie en werken nu aan elektrificatie. Wij bezitten gronden en hebben een vergunning voor een 40mw batterijsysteem achter onze 40mw elektriciteitsaansluiting. Wij onderzoeken de mogelijkheden om waterstof te produceren en in te voeden in het net, maar ook om waterstof af te nemen en in te zetten in waterstof wkk's, voor meer informatie kijk op www.lingezegeenergy.nl

Verzonden: 3/14/2025 2:40:42 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer:

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Er wordt gebruik gemaakt van het bestaande aardgasnetwerk. Naar ik aanneem wordt dit netwerk ook gebruikt voor aardgas ten behoeve van particulieren.

Het kan nog altijd zo zijn, dat met het teveel aan wind- en zonne energie methaan (aardgas) wordt gemaakt en ons aardgasnetwerk in gebruik blijft.

En dan?

Verzonden: 3/20/2025 1:01:52 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Particulier
(Mede) namens:
Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Al jaren vind ik dat waterstof als duurzaam alternatief onvoldoende wordt belicht. Iedereen zet in op heilige elektriciteit waardoor de waterstof infrastructuur geen kans krijgt. Of het nou gaat om vervoer of verwarming.

Graag zou ik op de hoogte willen blijven van de ontwikkelingen en zodra het kan, deel willen uitmaken van een proef en/of van het promoten van waterstof.

Verzonden: 3/21/2025 10:07:45 AM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Bedrijf

(Mede) namens: [REDACTED] en Particulier

Organisatie: [REDACTED]

Uw zienswijze/reactie:

Wij hebben nog onvoldoende informatie voor een eventueel inhoudelijke zienswijze.

De vergoedingen zijn destijds afgesloten voor gas. Gelet op de onduidelijkheden moet daarover eerst uitgebreid gesproken worden of deze vergoedingen voldoende zijn voor waterstof.

Groeten

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] privé

Verzonden: 3/26/2025 1:26:47 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: [REDACTED]
Huisnummer: [REDACTED]
Postcode: [REDACTED]
Woonplaats: [REDACTED]
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Maatschappelijke organisatie
(Mede) namens:
Organisatie: Holtenergie

Uw zienswijze/reactie:

We zijn meer dan gewoon interesseert in dit project en in hoever dit ook voor ons als energie Coop interessant kan zijn.

Verzonden: 4/7/2025 10:46:06 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Kerkstraat
Huisnummer: 27
Postcode: 6901 AA
Woonplaats: Zevenaar
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: gemeente Zevenaar
(Mede) namens:
Organisatie: gemeente Zevenaar

Uw zienswijze/reactie:

Beste lezer,

Bijgevoegd vind je de schriftelijke reactie van gemeente Zevenaar in relatie tot het V&P in het kader van het Waterstofnetwerk Oost Nederland. De reactie is ambtelijk geformuleerd, en wordt gesteund door de wethouder duurzaamheid.

Mvg,

104338339_10719049_Waterstofnetwerk_Oost-Nederland)_schriftelijke_reactie_Voornemen_en_Voorstelparticipatie_(gemeente_Zevenaar).docx

Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Schriftelijke reactie gemeente Zevenaar naar aanleiding van het Voornemen en Voorstel voor Participatie.

De publicatie van het Voornemen en Voorstel voor Participatie is het startschot voor de Projectprocedure van het Waterstofnetwerk Oost-Nederland. In het document beschrijven Hynetwork en KGG op hoofdlijnen de plannen (het Voornemen) en hoe zij de omgeving willen betrekken (het Voorstel voor Participatie). Burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn uitgenodigd om mee te denken over het project en de impact daarvan op de omgeving. De geboden inbreng wordt tijdens de vervolgstappen van de Projectprocedure en in een Participatieplan meegenomen.

De onderstaande vier (concrete) vragen zijn naar aanleiding van het Voornemen gesteld. De afzonderlijke vragen zijn door gemeente Zevenaar van een reactie voorzien:

(1) In het voornemen (hoofdstuk 3) staat de opgave beschreven. Heeft u ideeën voor andere oplossingen, passend bij de uitgangspunten? Zo ja, welke zijn dit?

Gemeente Zevenaar heeft geen suggesties voor alternatieve oplossingen, passend bij de uitgangspunten.

(2) Welke punten bindt u belangrijk bij het uitvoeren van het voornemen?

Bij het uitvoeren van het voornemen vindt gemeente Zevenaar de volgende punten belangrijk:

- i. *Voldoende aandacht voor de lokale situatie en toekomstige ontwikkelingen*
- ii. *Voldoende aandacht voor het inzetten op het realiseren van een aftakking van het Waterstofnetwerk Oost-Nederland nabij Brick Valley*
- iii. *Overige aandachtspunten*

i. Voldoende aandacht voor de lokale situatie en toekomstige ontwikkelingen

De aanwezigheid en het gebruik van een waterstofleiding kan invloed hebben op de gebruiksmogelijkheden van gronden in de omgeving. Andersom moet leidinggebruik rekening houden met onder meer de risicogevoeligheid van de omgeving. Het waterstofnetwerk maakt zeer waarschijnlijk gebruik van bestaande aardgasleidingen. Nieuwe leidingen en dus een nieuw tracé zijn dan niet nodig. Het nieuwe export/importstation bij Babberich wordt op Duits grondgebied gerealiseerd. De bestaande leidingen en afsluiterlocaties worden aangepast voor waterstoftransport.

In de gemeente Zevenaar liggen de toekomstige waterstofleidingen en afsluiterlocaties in twee gebieden: ten noorden van de A12 nabij Angerlo en ten zuiden van de A12 nabij Babberich. In deze gebieden zijn de volgende lokale ontwikkelingen voorzien:

Ten noorden van de A12 nabij Angerlo (zie bijgevoegde afbeeldingen):

- Opwaardering van de hoogspanningsverbinding Dodewaard-Doetinchem naar 380kV;
- Zoekgebied voor een nieuw 150kV onderstation, locatie nog niet bekend;
- Mogelijk zoekgebied voor transportbuis warmtenetwerk, parallel aan de A12

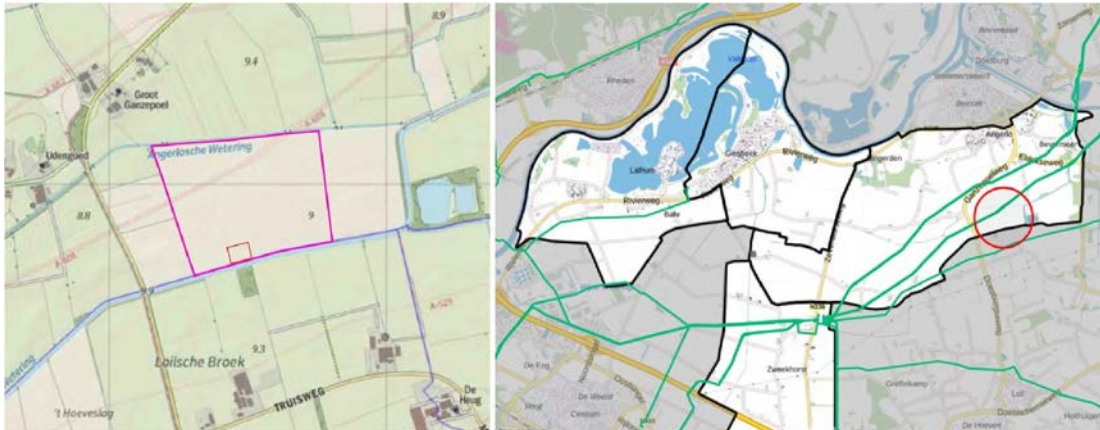
- Recreatieve zone, route voor fietsers en wandelaars (Omgevingsvisie)

- Zoekgebied zonne-energie

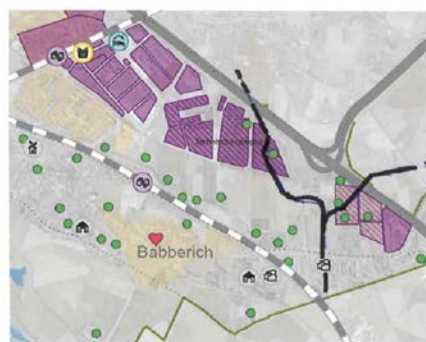

- Vergund zonne-energieveld

Ten zuiden van de A12 nabij Babberich

- Woningbouwlocatie Verder Oost (geel)
- Bedrijventerrein Zevenpoort II en verder (paars)
- Groene verbindingssader (groen)
- Uitbreiding weginfrastructuur (oranje)

ii. Voldoende aandacht voor het inzetten op het realiseren van een aftakking van het Waterstofnetwerk Oost-Nederland nabij Brick Valley

In pMIEK 2.0 is een onderzoeks- of verkenningproject gedefinieerd genaamd 'Aftakking waterstofbackbone Brick Valley'. In dit verkennende project wordt onderzocht of het inzetten op het realiseren van een aftakking van het Waterstofnetwerk Nederland in de regio Arnhem-Nijmegen nabij Brick Valley kansrijk is. Daarnaast vindt binnen het project een verkenning plaats van een regionaal distributienetwerk vanaf de aftakking of andere distributiemodaliteiten (truck, binnenvaart) vanaf de aftakkingen om de bedrijven te bereiken. Een aantal baksteenfabrikanten

binnen stichting Brick Valley is gelegen binnen gemeente Zevenaar; een mogelijke aftakking kan strategische waarde hebben. Graag aandacht voor het tijdig informeren en meenemen van Stichting Brick Valley in mogelijkheden m.b.t. aftakkingen, voldoende afstemming tussen Waterstofnetwerk Oost-Nederland, Gasunie (Hynetwork) en stichting Brick Valley.

iii. Overige aandachtspunten

- Graag tijdig goede afstemming met de andere partijen/projecten in het gebied en de gemeente Zevenaar over de werkzaamheden en planning.
- Graag veel aandacht in de communicatie voor de veiligheidsaspecten, onderzoeksresultaten, et cetera om onnodige onrust bij omwonenden te voorkomen.

(3) In het voorstel voor participatie (hoofdstuk 4) zijn ideeën over de informatievoorziening beschreven. Welke suggesties wilt u hieraan toevoegen?

Gemeente Zevenaar heeft geen aanvullende suggesties in het kader van de informatievoorziening.

(4) Welke ideeën heeft u voor de manier waarop we u betrekken bij het voornemen?

In het kader van Waterstofnetwerk Oost-Nederland is een periodiek Ambtelijk en Bestuurlijk Overleg in het leven geroepen, evenals een communicatiewerkgroep (overleg). Periodieke informatieverstrekking – per fase in de projectprocedure – binnen de daarvoor opgetuigde overlegstructuren sluit aan bij de behoefte van gemeente Zevenaar.

Verzonden: 4/15/2025 12:51:05 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED] [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Bedrijf

(Mede) namens:

Organisatie: Alliander

Uw zienswijze/reactie:

In de bijlage vind u ons verzoek om betrokken te worden bij werksessies en de verkenningsfase in relatie tot het voorbereiden van locaties voor regionale ontsluiting van waterstof.

104435321_10734950_Reactie_Alliander_op_participatie_waterstofnetwerk_Oost-Nederland.pdf

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief geven wij namens Alliander een reactie op het "Voornemen en voorstel voor participatie waterstofnetwerk Oost-Nederland". Als regionaal netwerkbedrijf steunen wij de noodzaak van de aanleg van een landelijk waterstofnetwerk. Wij zien dit landelijke netwerk als het startpunt voor de transport en distributie van waterstof voor de regionale behoefte aan duurzame energie, naast elektriciteit en warmte.

Wij geven u onze reactie aan de hand van de vragen die u stelt op pagina 6.

1. In het voornemen (hoofdstuk 3) staat de opgave beschreven. Heeft u ideeën voor andere oplossingen, passend bij de uitgangspunten? Zo ja, welke zijn dit?

Wij verzoeken u om in de conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) voor alle afsluiterschema's te onderzoeken of deze behouden en omgebouwd kunnen worden tot een locatie voor een systeemkoppeling voor een toekomstig regionaal waterstofnet. Wij zijn namelijk van mening dat deze ombouw integraal onderdeel behoort te zijn van het project Waterstofnetwerk Oost-Nederland en de daarbij behorende conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau. Mocht u beargumenteerd tot een ander besluit komen, verzoeken wij u voor het ombouwen van alle afsluiterschema's parallel een nieuw project te starten om de ombouw van alle afsluiterschema's alsnog juridisch mogelijk te maken, opdat daadwerkelijke realisatie en ombouw van het Waterstofnetwerk Oost-Nederland en de afsluiterschema's gelijktijdig plaats kan vinden.

Toelichting bij dit verzoek is dat om de tijdige ontwikkeling van regionale waterstofnetten mogelijk te maken, het noodzakelijk is om te anticiperen op toekomstige koppelingen tussen het landelijke netwerk en de regionale netwerken bij de huidige ombouw van het waterstofnetwerk. Uit het gesprek dat op 25 maart gevoerd is tussen Alliander en Gasunie bleek dat tijdens de ombouwfase geen activiteiten voor systeemkoppelingen voor regionale netbeheerders voorzien zijn. De enige mogelijkheid is om hiervoor de bestaande afsluiterstations te gebruiken, die in het huidige voornemen verwijderd zullen gaan worden.

Het niet benutten van de bestaande afsluiterstations zou een vertraging van jaren en hogere kosten opleveren. Er moet dan namelijk gewacht worden tot na de ombouw van het waterstofnetwerk. Systeemkoppelingen realiseren gedurende de ombouwfase, waarin geen gas door de leidingen wordt getransporteerd, heeft duidelijke voordelen. Het ombouwen en gereedmaken van een dergelijk afsluiterstation kan goedkoper, met minder risico en met minder overlast gebeuren dan wanneer gewacht zou moeten worden tot na de ingebruikname van het waterstofnetwerk Oost-Nederland.

Daarnaast geeft tijdige vastlegging van deze locaties het voordeel dat er duidelijkheid is omtrent de locatie van waar het regionale netwerk ontwikkeld kan worden. Concreet kan gewerkt gaan worden aan het verdere netontwerp inclusief vergunningsprocedures en eventueel benodigde grondverwerving. Hiermee ontstaat handelingsperspectief voor de regionale industrie, met een positief effect op de regionale economie.

2. Welke punten vindt u belangrijk bij het uitvoeren van het voornemen?

Punten die wij belangrijk vinden zijn:

- het verduurzamen van de (regionale) industrie. Deze moeten daarom ook betrokken worden bij het proces.

- het kostenefficiënt realiseren van het waterstofnetwerk Oost-Nederland (daarom afsluiters laten zitten en ombouwen), en het kostenefficiënt realiseren van het waterstofsysteem, zowel transmissie als distributie (ook daarom afsluiters laten zitten en ombouwen).
- het voorkomen van vertraging in de ontwikkeling van regionale waterstofnetwerken, die kunnen bestaan uit een mix van transport- en distributieleidingen, zoals blijkt uit HyRegions 2, door concrete locaties voor aftakkingen voor te bereiden.

3. In het voorstel voor participatie (hoofdstuk 4) zijn ideeën over de informatievoorziening beschreven. Welke suggesties wilt u hieraan toevoegen?

In uw voorstel voor participatie beschrijft u welke groepen u voornemens bent te betrekken bij het project Waterstofnetwerk Oost-Nederland. Ons inziens ontbreken de belangen van de directe en indirecte toekomstige gebruikers van het Waterstofnetwerk. Wij verzoeken u daarom om met name de regionale industrie vanaf het begin te betrekken bij het project. Daarnaast verzoeken wij u om provincies en gemeenten niet alleen als bevoegd gezag te betrekken, maar ook vanuit energieperspectief.

Daarnaast merken wij op dat we als Alliander zowel belanghebbende zijn als gereguleerde aardgasdistributienetbeheerder, als ook beheerder van waterstofdistributienetten. Op dit moment hebben wij zowel in Deventer (GROHW) als in het Rivierengebied (Brick Valley) twee projecten waarin we een waterstofdistributienet ontwikkelen. Voor deze en andere ontwikkelingen is een systeemkoppeling op het Waterstofnetwerk Oost-Nederland essentieel. Wij verzoeken u om ons vanuit beide belangen te betrekken bij het project.

Toelichting hierbij is dat voor Gelderland met name de sectoren voedingsmiddelen-industrie, keramiek en bouwstoffenindustrie, papier- en kartonwarenindustrie en metaalindustrie van belang zijn.

4. Welke ideeën heeft u voor de manier waarop we u betrekken bij het voornemen?

Wij verzoeken u ons, de regionale industrie en de energie-afdelingen van de overheidsorganisaties in stap 2 van het participatietraject te betrekken bij de Werksessies in het gebied. Wij kunnen ons voorstellen dat u deze sessie als specifieke sessie organiseert. Daarnaast verzoeken wij u om ons als partner te betrekken in de Verkenningsfase en verder, om gezamenlijk tot het maatschappelijk meest optimale ontwerp van het Waterstofnetwerk Oost-Nederland en aansluitende regionale waterstofnetwerken te kunnen komen. Dit kunnen we alleen realiseren indien we in de NRD en het daaropvolgende MER het aanpassen van afsluiterstations ten behoeve van het ontwikkelen van de regionale waterstofnetwerken in de alternatieven meenemen.

Als toelichting hierbij noemen wij dat er verschillende inzichten bestaan over de urgentie, locatie en omvang van de regionaal te ontwikkelen projectgebieden. In uw eigen Voornemen worden enkele projectgebieden aangegeven, en ook Alliander heeft gebieden geïdentificeerd waar de vraag vanuit de via onze netten beleverde industrie urgent is. Tevens hebben projecten als HyRegions1 en HyRegions2 nuttige inzichten opgeleverd. Daarnaast zijn er inzichten vanuit de provincies. Wij stellen voor om het gesprek over de regionale systeemkoppelingen breed te voeren, zodat we gezamenlijk op basis van inzichten en urgentie tot een keuze komen die zowel de uitrol van het landelijke als het regionale netwerk niet vertraagt.

HyRegions2 heeft aangetoond dat een combinatie van transmissienet en distributienet in de meeste gevallen kostentechnisch optimaal is. Daarom verzoeken wij u om gezamenlijk de nettopologie voor de projectgebieden verder te analyseren tot het niveau waarop keuzes gemaakt kunnen worden over de daadwerkelijke uitvoering van eventuele aanpassingen aan bestaande afsluiterstations.

Daarnaast verzoeken wij u om gedurende dit participatietraject met Alliander en KGG in gesprek te gaan over de contractvormen en financiering van het ombouwen van afsluiterstations, met de flexibiliteit die passend is bij de nog niet vastgestelde rolverdeling tussen landelijke en regionale netbeheerder, vanuit het uitgangspunt dat beide netbeheerders vanuit een publieke taak hun werk doen en daarom een maatschappelijke afweging gemaakt zou moeten kunnen worden. Dit gesprek zou ook in een breder verband met de leden van Netbeheer Nederland kunnen plaatsvinden, aangezien dit een vraagstuk is dat voor alle delen van het landelijke waterstofnetwerk relevant is.

Ter afsluiting

Wij waarderen uw aandacht voor de punten die wij hebben aangekaart en zien uit naar een constructief gesprek. Wij geloven dat samenwerking en tijdige actie cruciaal zijn voor het succes van het waterstofnetwerk, zowel op nationaal als regionaal niveau. Mocht u vragen hebben of verder overleg wensen, dan staan wij vanzelfsprekend tot uw beschikking. U kunt daarvoor rechtstreeks contact opnemen met [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] en [REDACTED]
[REDACTED]

Hoogachtend,

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

15-04-2025

Verzonden: 4/15/2025 3:43:03 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam:
Tussenvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Postbus
Huisnummer: 2
Postcode: 8000 GB
Woonplaats: Zwolle
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Provincie Overijssel

Uw zienswijze/reactie:

Zienswijze is meegegeven als bestand.

Betreft het realiseren (in voorbereiding) van een drietal aftakkingen voor regionale waterstofontwikkeling in Overijssel

104438849_10735661_Reactie__Voornemen_en_Voorstel_voor_Participatie____Waterstofnetwerk_Oost-Nederland_juiste_versie.pdf

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Oost Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten

Inlichtingen bij

Telefoon

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
08.04.2025	D2025-03-022723			

Onderwerp: Reactie Voornemen en Voorstel voor Participatie Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Geachte heer/ mevrouw,

Vanaf 7 maart ligt het voornemen en voorstel tot participatie waterstofnetwerk Oost ter inzage door het ministerie van Klimaat en Groene Groei. Gezien het belang van waterstof voor de energietransitie in Overijssel geven wij u graag via deze brief onze reactie.

Energietransitie is een gezamenlijke opgave

De ontwikkeling van ons energiesysteem stelt ons voor een scala aan uitdagingen. De uitdaging is om het energiesysteem (en dus ook de energie-infrastructuur) te ontwikkelen in samenhang met de te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen, de energieproductie en de verduurzaming van bedrijven, woningen en mobiliteit. Daarnaast heeft de beschikbaarheid tot waterstof ook een aanjagende rol bij de ontwikkeling van een alsmaar schonere economie in Oost Nederland. Reductie van broeikasgassen behoort tot de prioriteiten van onze tijd. De transitie naar een CO₂-neutrale samenleving vraagt verschillende maatregelen. Voor veel toepassingen is duurzame elektrificatie of warmte een goede en kosteneffectieve oplossing. In andere gevallen vormt waterstof een uitkomst. In het vertrouwen dat de gezamenlijke opgave en onze samenwerking ons verder vooruit gaat helpen, geven wij u graag enkele aandachtspunten mee bij uw voornemen.

De mogelijkheid van regionale aantakkingen op het tracé vinden wij belangrijk en willen we uitlichten.

Op het gebied van veiligheid en gezondheid, ruimte en milieu en participatie geven we enkele algemene aandachtspunten.

Regionale aantakkingen op het tracé

Voor de regionale ontwikkeling van Overijssel is waterstof als energiedrager belangrijk. Zowel vanuit het perspectief om onze ondernemers in de industrie en de (zware) logistiek een alternatief te kunnen bieden voor elektrificatie, als vanuit de daaruit volgende lagere belasting op het elektriciteitsnetwerk. Hierbij wil de provincie Overijssel de mogelijkheid houden om op een zelf gekozen moment regionaal af te kunnen takken van de WNDO (de backbone). U heeft aangegeven dat aftakken op de WNDO in de toekomst geen probleem zal zijn. De methode die nu wordt gebruikt voor het aftakken op hoge druk transportleidingen van aardgas (het boren en stoppelen), wordt voor waterstof momenteel onderzocht. Wat ons betreft is deze route, op basis van ons verstrekte informatie, mogelijk duurder en riskanter en leidt dit tot een latere opleverdatum dan het door ons gewenste alternatief. Dit alternatief houdt in dat bij het ontwerp en

realisatie van de WNDO op een drietal logische plekken afsluiters worden meegenomen, die later tot een regionale aftakking kunnen worden ontwikkeld. In Overijssel zijn wij de benodigde stappen aan het zetten om de gedeeltelijke overgang naar een waterstofeconomie te versnellen. Wij zijn al in gesprek hierover met diverse partijen om deze wens met extern commitment te onderbouwen. Hierbij is een helder perspectief op een mogelijke aansluiting evident.

Ten aanzien van aantakkingen merken wij het volgende op:

- Het tracé dient voorbereid te worden op aantakkingen, in de eerste plaats:
 - **een voorbereiding van een aantakking naar Twente met uitbreidingsmogelijkheden naar Duitsland en opslaglocaties**
 - **een aantakking naar de Stedendriehoek richting Deventer en overstijgend richting regionale netten van Gelderland**
 - **een aftakking vanuit Ommen naar Flevoland ter voorbereiding aantakking Maximacentrale, energiecentrales (WKK's) en grotere industriële gebruikers van waterstof**
- Geef meer aandacht aan de (on)mogelijkheden, methoden en bijbehorende risico's van aantakkingen op het beoogde tracé

Milieu, veiligheid en gezondheid

Voor het waterstofnetwerk kunnen op veel plekken bestaande aardgasleidingen worden aangepast voor het transport van waterstof. Voor het tracé dat in Overijssel loopt geldt dat alleen bestaande aardgasleidingen worden gebruikt. Hierdoor is er geen nieuw ruimtebeslag nodig en zijn er vrijwel geen milieueffecten in de aanlegfase.

Een gezonde leefomgeving vinden wij van belang. In dat kader vragen wij om lokale milieu en gezondheidseffecten goed toe te lichten. Wij vinden het van belang dat de veiligheid van onze inwoners gewaarborgd blijft. In dat kader vragen wij dat de risico's niet toenemen ten opzichte van de huidige situatie met bestaande gasleidingen. Ook achten wij een goede uitleg van belang waarom aardgasleidingen ook gebruikt kunnen worden voor waterstof en wat de risico's daarvan zijn. Waterstof staat bekend als een hele andere soort stof dan aardgas en met een veel hoger explosiegevaar. Laat daarom bijvoorbeeld zien welke brand- en explosieaandachtsgebieden ontstaan door de waterstofleiding.

Ruimtelijke ontwikkelingen

We kunnen ons voorstellen dat de risico's van waterstof andere contouren met zich meebrengen die van invloed zijn op het gebruik van de ruimte. Graag zouden we zien dat deze effecten in kaart worden gebracht en meegewogen.

Participatie

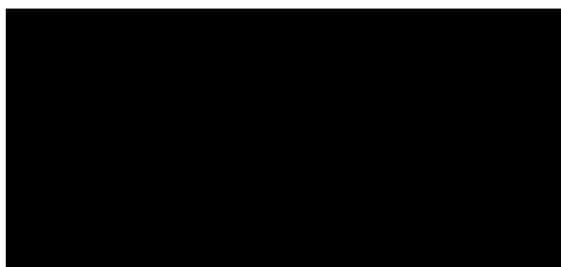
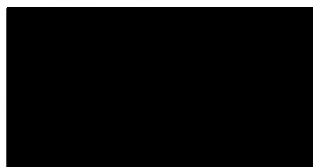
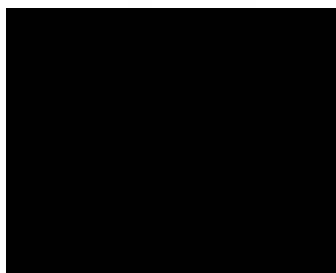
In ons coalitieakkoord 'Schouder aan schouder' wordt het belang van participatie onderstreept. Voor een goed functionerende democratie vinden wij het belangrijk dat iedereen meedoet. Om het nodige maatschappelijke draagvlak te creëren moet de impact op lokale gemeenschappen zorgvuldig in de overwegingen worden meegenomen.

We blijven in het vervolgproces graag aangehaakt bij uw plannen en de mogelijke gevolgen daarvan voor Overijssel. Het voeren van deze gesprekken is van belang om uiteindelijk weloverwogen beslissingen te kunnen nemen. Ook omdat we de gevolgen en impact van uw plannen op dit moment nog niet volledig kunnen overzien. Wij hopen hier te zijner tijd meer duidelijkheid over te krijgen.

Neem gerust contact met ons op als u nog vragen heeft

Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder Inlichtingen bij.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Verzonden: 4/15/2025 9:20:04 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: [REDACTED]

Huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Particulier

(Mede) namens:

Organisatie:

Uw zienswijze/reactie:

Ik zie een situatie waarbij er laat gereageerd wordt op een situatie die al ingehaald is door de realiteit: alle grote waterstofproductieplannen zijn afgeschaald/afgeblazen of ongedefinieerd uitgesteld en terwijl het al discutabel was om een waterstofnetwerk aan te leggen (het zou immers alleen tijdelijk gebruikt worden) komen er nu plannen om het aardgasnetwerk te gaan ombouwen: blijft de normale gasleverantie naar consumenten en industrie wel gegarandeerd als er leidingen worden omgebouwd? Er is sprake van kleine aanpassingen, geldt dat ook voor particulier gebruik van het waterstofnetwerk en wie gaat de kosten betalen?

In het onderliggende plan is vooral de export naar Duitsland een motivering, het in Hoofdstuk 3.4 genoemde argument dat electriciteit maar tot 200 graden Celsius zou functioneren is natuurlijk onzin: lassen, gieten, snijden gaat prima zonder waterstof en bereikt echt veel hogere temperaturen! Ook de aangegeven clusters in figuur 6 kunnen prima zonder waterstof. De conversie van electriciteit naar waterstof is voorlopig erg duur en er gaat erg veel energie in de vorm van warmte "verloren": ga je de waterstof daarna verbranden dan gaat er nog een keer veel energie verloren en dat kan toch niet de bedoeling zijn. Er zijn nog geen grote werkende electrolyzers die een apart netwerk voor waterstof rechtvaardigen, terwijl ook een grote brandstofcel er nog niet is. Je kunt het een beetje vergelijken met de Betuwelijn, daar is ook snel een traject gelegd en nu lig ik 's nachts te schudden omdat de treinen niet rechtdoor kunnen naar Duitsland maar 50-50 verdeeld worden en de helft komt hier in Deventer langs.

Het trace van die Betuwelijn lijkt mij ook uitermate geschikt voor de snelste leiding van Rotterdam naar Duitsland en komt nog vrijwel langs Duiven en Winterswijk, de beoogde connectieplaatsen

Verzonden: 4/16/2025 3:16:55 PM

Onderwerp:

Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s): [REDACTED]

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Postbus 10.001

Huisnummer: 1

Postcode: 5460 DA

Woonplaats: Veghel

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Overheid

(Mede) namens: Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

Organisatie: Gemeente Meierijstad

Uw zienswijze/reactie:

Voor onze reactie verwijst ik naar de reactiebrief in de bijlage.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Medewerker gebiedsontwikkeling gemeente Meierijstad

Email: [REDACTED] - Tel: [REDACTED]

Stadhuisplein 1 - 5461KN Veghel - www.meerijstad.nl - info@meerijstad.nl - tel 14 0413

104454450_10738228_Reactiebrief_Voornemen_en_Voorstel_voor_Participatie_Waterstofnetwerk_Oost-Nederland_-_cf_BenW_15-4-2025.pdf

Aan:
Minister van Klimaat en Groene Groei
Hare Excellentie Mw. Drs. S.Th.M.
Hermans
Postbus 20401

Uw kenmerk	Stcr 2025 nr. 7716	Uw publicatie	6 maart 2025
Ons kenmerk	19482790328		
Datum	15 april 2025	Behandeld door	██████████
Verzenddatum	17 april 2025	Bijlage(n)	

Onderwerp Reactie op Voornemen en Voorstel voor Participatie Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Uwe Excellentie,

Op 6 maart jl. heeft uw ministerie in de Staatscourant kennis gegeven van het Voornemen en Voorstel voor Participatie met betrekking tot de realisatie van Waterstofnetwerk Oost-Nederland. Gedurende de periode van 7 maart tot en met 17 april 2025 stelt u een ieder in de gelegenheid om op dit Voorstel en Voornemen te reageren. Wij maken graag gebruik van deze gelegenheid.

Inleiding op onze reactie.

Het door Hynetwork in opdracht van uw ministerie realiseren van een landelijk waterstofnetwerk tussen de vijf grote industrieclusters omvat onder meer het omzetten van twee in de gemeente Meierijstad gelegen landelijke gastransportleidingen naar waterstoftransportleidingen:

- 2) Het project Delta Rhine Corridor (DRC) -de beoogde leidingenzone voor waterstof en CO2 tussen Rotterdam en Geleen- volgt in de gemeente Meierijstad de bestaande om te bouwen gasleiding ten zuiden van Sint-Oedenrode en het Vresselse Bos.
- 2) Het project Waterstofnetwerk Oost-Nederland -de beoogde ombouw van de bestaande gasleiding tussen Ommen en Boxtel naar waterstof- ligt in het buitengebied van de gemeente Meierijstad ten westen van Schijndel.

De projectprocedure voor de DRC is in 2023 opgestart. Wij hebben gereageerd op het daaraan verbonden Voornemen en Voorstel voor Participatie. Het project voor waterstofnetwerk Oost-Nederland volgt procedureel weliswaar een eigen traject maar in de betekenis voor Meierijstad hangt deze nauw samen met de DRC.

Hieronder volgt puntsgewijs onze reactie.

1) Koppelkansen voor lokale en regionale bedrijven.

Het in uw opdracht en in samenwerking met de provincie Noord-Brabant opgestelde rapport “Niet alleen door Brabant maar ook voor Brabant” schetst de meerwaarde die het landelijke waterstofnetwerk kan bieden voor niet alleen de nationale maar ook regionale economie. Door industriële clusters aan te sluiten op duurzame energiebronnen, kan dit netwerk bijdragen aan het versterken van de economische ontwikkeling en het bevorderen van innovatie binnen de provincie. Dit is van bijzonder belang voor Noord-Brabant, een provincie die een aanzienlijke bijdrage levert aan de Nederlandse economie en waar verduurzaming essentieel is om concurrerend te blijven op internationaal niveau. Middels verschillende aftakkingen kunnen bedrijven in de regio profiteren van de waterstofleiding, wat nieuwe kansen biedt voor verduurzaming van (middelgrote) bedrijven.

Voor een aantal industriële clusters in Noord-Brabant, zoals Moerdijk, Midpoint Brabant, Brainport Eindhoven en bedrijven in Meierijstad, biedt het landelijke waterstofnetwerk op de langere termijn aanzienlijke mogelijkheden om de CO₂-uitstoot te verminderen door aardgas te vervangen door waterstof in situaties waar dit economisch en milieutechnisch interessant is. Bedrijven binnen deze clusters –de zgn. cluster 6 industrieën- zijn wel sterk afhankelijk van een betrouwbare duurzame energiemix, en waterstof wordt gezien als een essentieel onderdeel hiervan. Een goede energiemix is in onze ogen de mogelijkheid om binnen een bedrijvencluster van meerdere energiebronnen en -systemen gebruik te kunnen maken (o.a. waterstof, elektriciteit van het net en duurzaam opgewekte energie). Bijvoorbeeld: als cluster 6 bedrijven kunnen rekenen op de beschikbaarheid van waterstof tegen een redelijke prijs, hoeven zij geen volledige bedrijfsprocessen te elektrificeren. Hierdoor vermindert netcongestie of ontstaat weer extra ruimte op het net voor andere bedrijven. Echter, de onzekerheid over de prijs en beschikbaarheid (in grote hoeveelheden) van waterstof vertraagt investeringsbeslissingen, wat de noodzaak onderstreept voor een actieve (faciliterende) rol van de overheid om deze onzekerheden weg te nemen.

De voorliggende projectprocedure ziet strikt genomen op het juridisch-planologisch wijzigen van de functieaanduiding ‘gas’ naar ‘waterstof’. Toch hechten wij eraan dat nut en noodzaak daarvan in de hierboven aangegeven bredere context wordt meegenomen in de onderzoeksfase van de projectprocedure. Ook verzoeken wij u de mogelijkheden van een toekomstige aftakking voor bedrijven in Meierijstad vanaf het om te bouwen afsluiterstation S-185 bij Schijndel in deze onderzoeksfase mee te nemen.

2) Betere visualisering ligging leiding in het belang van participatie.

Ons bereiken vragen van bewoners voor wie onvoldoende duidelijk is waar de om te bouwen gastransportleiding precies ligt en wat deze ombouw voor hen individueel betekent. Het kaartje in de webomgeving van de projectprocedure laat een globale weergave van het tracé zien. Wij verzoeken u in deze webomgeving de bewuste leiding plus de bestaande belemmerende zone (gas) en verwachte zone (waterstof) meer in detail te visualiseren en toe te lichten.

3) Geen verhoging van het externe veiligheidsrisico.

De bestaande om te bouwen gastransportleiding is gelegen in gronden en nabij andere eigendommen van particulieren en bedrijven en deze belanghebbenden worden met het oog op het risicoprofiel van deze leiding financieel gecompenseerd.

Wij hechten eraan dat de ombouw naar waterstoftransportleiding leidt tot een hooguit gelijkblijvend, liefst lager extern veiligheidsrisico en het in de onderzoeksfase uit te voeren MER onderzoek zich richt op het bereiken daarvan.

4) Gevolgen voor het milieu.

Naast de zorgen over het externe veiligheidsrisico, willen wij ook de aandacht vestigen op de mogelijke milieueffecten van de ombouw van de bestaande gastransportleiding naar een waterstoftransportleiding.

- ✓ **Habitatverstoring:** De aanleg en ombouw van leidingen kunnen tijdelijke verstoringen veroorzaken in lokale ecosystemen, zoals het verwijderen van vegetatie en verstoring van habitats. Het is essentieel dat er maatregelen worden genomen om deze verstoringen te minimaliseren en de biodiversiteit te beschermen.
- ✓ **Water en bodem:** Tijdens de aanleg kunnen bodems worden verstoord en waterbronnen worden beïnvloed. Er moeten maatregelen worden genomen om bodemerosie en waterverontreiniging te voorkomen. Tijdens de bouwactiviteiten zullen derhalve strikte protocollen moeten worden gevolgd om verontreiniging van lokale waterbronnen te voorkomen. Dit omvat het voorkomen van bodemerosie en het beheren van afvalstromen. Ook moet de verspreiding van mogelijk bestaande bodem-/grondwaterverontreiniging worden voorkomen.
- ✓ **Emissies/Luchtkwaliteit:** Hoewel waterstof zelf geen schadelijke emissies produceert, kunnen de processen voor de productie en transport van waterstof indirecte emissies veroorzaken. Het is belangrijk dat deze emissies worden gemonitord en dat er maatregelen worden genomen om de luchtkwaliteit te beschermen.

Tot slot

Heeft u vragen over deze brief? Stel ze gerust aan [REDACTED], onze ter zake betrokken medewerker gebiedsontwikkeling en planologie, op telefoonnummer [REDACTED].

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,

De burgemeester,

[REDACTED]

[REDACTED]
ir. C.H.C. van Rooij [REDACTED]

Verzonden: 4/16/2025 4:39:58 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 2038
Postcode: 3500 GA
Woonplaats: Utrecht
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: ProRail B.V.

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

AANGETEKEND

Bureau Energieprojecten
Insprakpunt Waterstofnetwerk Oost Nederland
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Datum 10 april 2025
Ons kenmerk LJV / PLA / OPM / #21281
Onderwerp Reactie op Voornemen en
Participatieplan Waterstofnetwerk
Oost-Nederland

Eigenaar
Telefoonnummer
E-mail

Geachte heer/mevrouw,

Financiën

Leefomgeving, Juridische
zaken en Vastgoed

De brief betreffende het Voornemen en Participatieplan Waterstofnetwerk Oost-Nederland, welke ProRail van u ontving geeft ons aanleiding om u voor uitvoering van de werkzaamheden te wijzen op drie aandachtspunten.

Bezoekadres

Tulpenburgh
Moreelsepark 2
3511 EP Utrecht
Nederland

Postadres

Postbus 2038
3500 GA Utrecht
Nederland

www.prorail.nl

Omgevingswet en beperkingengebiedactiviteiten hoofdspoorweg

ProRail wijst u op de in de Omgevingswet c.a. vastgelegde beperkingengebieden voor hoofdspoorwegen. De beperkingengebieden staan vermeld in artikel 3.5 van het Omgevingsbesluit <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041278/2025-01-01>.

Binnen deze beperkingengebieden is voor te verrichten activiteiten op grond van artikel 5.1 lid 2 sub f onder 4 van de Omgevingswet een vergunning van- of melding aan ProRail vereist. De regels hieromtrent staan in hoofdstuk 9 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Bij meervoudige aanvragen is de gemeente het bevoegde gezag, waarbij de vergunning alleen verleend kan worden nadat ProRail haar gemandateerde advies met instemming heeft gegeven. Bij enkelvoudige aanvragen blijft de minister bevoegd gezag en zal ProRail namens de minister vergunning verlenen.

Nadere informatie kunt u vinden via <https://www.prorail.nl/leveranciers/praktische-informatie/vergunningen-aanvragen> of contact opnemen met ProRail via het e-mailadres info.omgevingsvergunning@prorail.nl.

Spoorwegdoeleinden

ProRail verzoekt u bij de betreffende gemeenten zorg te dragen dat gronden welke momenteel in het Omgevingsplan voorzien zijn van de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze activiteit ook in de toekomst zullen worden behouden. Tevens verzoekt ProRail om geen dubbelactiviteiten op de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer mogelijk te maken. Indien desondanks een dubbelactiviteit archeologie wordt opgenomen over de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, dan zou ProRail graag zien dat deze dubbelactiviteit aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten betreft.

Percelen ProRail

In het Waterstofnetwerk Oost Nederland zijn percelen opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. (verder te noemen "ProRail"). ProRail merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt.

ProRail

Deze percelen zijn door ProRail benodigd ten behoeve van de uitvoering van haar wettelijke taken en voor eventuele toekomstige (uitbreidings)plannen.

De percelen van ProRail, alsmede de spoorbaan, dienen door ProRail, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten. Dit geldt ook voor over-/onderbouwingen en/of overkragingen van deze gronden. ProRail verzoekt u tevens de percelen van ProRail te voorzien van de activiteit Verkeer-Railverkeer.

Bestaande rechten op percelen van derden ten behoeve van bereikbaarheid van ProRail assets dienen behouden te blijven.

ProRail neemt aan u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en behoudt zich het recht voor in de verdere procedure u een aanvullende c.q. nieuwe reactie toe te sturen.

Met vriendelijke groet,

Directeur Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

Verzonden: 4/16/2025 5:08:23 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 718
Postcode: 6800 AS
Woonplaats: Arnhem
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Tennet TSO B.V.

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

TE25005381

VERZONDEN 14 APR 2025

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland

Bureau Energieprojecten

Inspreekpunt Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Postbus 111

9200 AC DRACHTEN

CLASSIFICATIE	C1 - Publieke Informatie
DATUM	14 april 2025
ONZE REFERENTIE	GFN-RE 25-0084
BEHANDELD DOOR	[REDACTED]
TELEFOON DIRECT	[REDACTED]
E-MAIL	[REDACTED]
AANTAL BIJLAGEN	1

BETREFT Reactie 'Waterstofnetwerk Oost-Nederland'

Geachte heer, mevrouw,

Onlangs is bekend gemaakt dat het 'Voornemen en voorstel voor participatie inzake het Waterstofnetwerk Oost-Nederland' ter inzage ligt. Van de mogelijkheid om een reactie in te dienen maakt TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) bij deze graag gebruik.

Binnen de grenzen van het nu ter inzage liggende voornemen bevindt zich hoogspanningsinfrastructuur van 110kV en hoger welke in eigendom en beheer zijn van TenneT. Het betreft bovengrondse- en ondergrondse hoogspanningsverbindingen, hoogspanningsstations en opstijppunten..

Achtergrond

Voor Waterstofnetwerk Oost-Nederland worden bestaande aardgasleidingen omgebouwd voor het transport van waterstof. Het netwerk zal onderdeel uit gaan maken van het landelijk waterstofnetwerk van Hynetwork, dat Waterstof Nederland wordt genoemd.

De voorliggende publicatie nummer 7716 zijnde het Voornemen en Voorstel van Participatie is de officiële start van het overleg met alle omgevingspartijen. Onder meer het in beeld brengen van de ruimtebehoefte en het maken van een afweging van de behoefte ten opzichte van andere opgaven volgt in de volgende fase in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Algemeen over TenneT

TenneT is bij de Elektriciteitswet 1998 (de "E-wet") aangewezen als beheerder van het landelijke hoogspanningsnet. Het hoogspanningsnet van TenneT is van vitaal belang voor een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Om die reden heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat het hoogspanningsnet van TenneT als vitale infrastructuur aangeduid. TenneT is hiermee verantwoordelijk voor een ongestoorde werking van het landelijke hoogspanningsnet. Deze vitale infrastructuur moet daarom een gepaste bescherming krijgen en behouden in ruimtelijke plannen en besluiten. Het uitgangspunt hierbij is een ongestoorde ligging gedurende de gehele levensfase van de hoogspanningsverbinding.

De aanwezigheid van hoogspanningsinfrastructuur kan beperkingen opleveren voor het gebruik van de gronden. Om de veiligheid van personen en goederen te waarborgen gelden er bijvoorbeeld aan te houden veiligheidsafstanden. Bovendien is het van belang dat hoogspanningsverbindingen te allen tijde bereikbaar zijn en blijven voor onderhoud, storingen en/of calamiteiten, ten behoeve van de leveringszekerheid en het zo efficiënt mogelijk gebruik kunnen maken van onze assets.

Voornemen en Voorstel van Participatie

In het Voornemen en Voorstel van Participatie staat onder meer vermeld dat:

"Waterstofnetwerk Oost-Nederland verbindt de leiding vanaf de industrieclusters én de waterstofopslag in het noorden, met de leidingen naar de clusters in het zuiden en westen van het land. Daarnaast worden leidingen omgebouwd waarmee Waterstofnetwerk Nederland verbonden kan worden met het waterstofnetwerk in Duitsland. Er worden drie bestaande aardgasleidingen geschikt gemaakt voor waterstoftransport en met elkaar verbonden. Het gaat om de hieronder – in figuur 3 weergegeven – leidingen tussen Ommen en Ravenstein (A-505), tussen Angerlo en Zevenaar (A-512) én tussen Ravenstein en Boxtel (A-526)".

Door de aanwezigheid van verschillende hoogspanningsverbindingen in de regio vormt TenneT één van de ruimtevragers en belanghebbenden binnen Nederland. Deze bestaande assets wensen wij op een juiste manier te borgen en te behouden ten behoeve van de leveringszekerheid. Daarnaast gaat de komende decennia de energievoorziening in Nederland fors veranderen. Een stabiel en toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk wordt nog meer noodzakelijk vanwege de afnemende beschikbaarheid van fossiele brandstoffen en de opkomst van nieuwe energiebronnen.

Aandachtspunten

De druk op ruimte in Nederland wordt steeds groter. Op een klein oppervlak moet veel gebeuren. De energiesector staat voor een transformatie waarvan de ontwikkeling van het waterstofnetwerk er één is. Tot 2050 verandert het Nederlandse energielandschap in figuurlijke én letterlijke zin: de omslag naar hernieuwbare energieproductie vergt ook een enorme investering in de energie-infrastructuur. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen rondom hoogspanningsinfrastructuur. Zowel op land als op zee zijn veel meer kabels en buizen nodig om energie bij burgers en bedrijven te krijgen. Daarbij is het goed om te benadrukken dat de energietransitie en bijbehorende infrastructuur randvoorwaardelijk zijn voor voortgang op andere onderwerpen, inclusief (uitbreiding van) industrie.

TenneT van mening dat de bestaande en toekomstige hoogspanningsinfrastructuur van belang zijn bij de verdere ontwikkeling van de plannen rondom het waterstofnetwerk. Het Voornemen en Voorstel van Participatie geeft ons dan ook aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en/of verzoeken.

Algemeen

Graag verzoeken wij u om in de NRD en het beoordelingskader voor het planMER rekening te houden met energienetwerken en de impact op ondergrondse - en bovengrondse energienetwerken (en opslag en opwek). Wij vragen u dan ook om onze hoogspanningsverbindingen, hoogspanningsstations en opstijgpunten te betrekken bij deze afweging.

Investeringsplan 2024-2033 TenneT

Binnen Nederland is sprake van meerdere huidige en toekomstige initiatieven ten aanzien van het elektriciteitsnetwerk. Hiervoor kunt u het Investeringsplan van TenneT raadplegen. In dit Investeringsplan beschrijft en onderbouwt TenneT de voorziene investeringen voor de zichtperiode van 2024 tot en met 2033.

Graag zien wij dat in beoordelingskader de impact op ondergrondse - en bovengrondse energienetwerken (en opslag en opwek) bij de ontwikkelingen en vice versa (in hoeverre de voorgestelde ruimteclaims wel of niet samen gaan met de bestaande en toekomstige ruimteclaims vanuit de energietransitie) meegenomen worden. In deze reactie zijn niet alle specifieke projecten toegelicht. Wel attenderen wij u bij de diverse ruimtevragen rondom (boven)regionale afwegingen nog eens op projecten van TenneT. Dat geldt ook voor ontwikkelingen die wij wellicht aan zien komen, maar nog niet in het investeringsplan zijn opgenomen.

Naar ons idee is mogelijk sprake van impact op de afweging van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei en vice versa. Wij verzoeken u dan ook in overleg te treden met TenneT.

Heeft u nog vragen?

Heeft u vragen over de inhoud van deze brief, dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van deze brief. Eventuele correspondentie (met vermelding van onze referentie) kunt u eveneens richten aan deze persoon.

TenneT ziet uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
TenneT TSO B.V.

Spatial Planning Liaison Manager

Verzonden: 4/16/2025 7:10:44 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Grote Kerkhof
Huisnummer: 1
Postcode: 7411 KT
Woonplaats: Deventer
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Gemeente Deventer

Uw zienswijze/reactie:

Zie zienswijze college B&W gemeente Deventer in de bijlage.

104457700_10738826_Zienswijze_voornemen_en_participatie_waterstofnetwerk_oost_nederland_namens_college_Deventer_-_getekend.pdf

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Hynetwork Services

DEV-BLD-RUI-EN/ 2025-287
kenmerk

uw referentie

16 april 2025
datum

contactpersoon

Zienswijze Voornemen en voorstel voor participatie
Waterstofnetwerk Oost Nederland
onderwerp

Geachte Minister van Klimaat en Groene Groei, geachte mevrouw Hermans,
Geacht Hynetwork Services, geachte heer Hooghiem,

De gemeente Deventer heeft kennisgenomen van de ter inzagelegging van het Voornemen en Voorstel voor Participatie Waterstofnetwerk Oost-Nederland door het ministerie van Klimaat en Groene Groei en Hynetwork Services. Als gemeente onderschrijven we het belang en de rol van waterstof in het verduurzamen van de energiemix. Het verbinden van de vijf industrieclusters in Nederland middels de zogenoemde waterstofbackbone levert een belangrijke bijdrage aan de landelijke energietransitie. En ook regionaal en lokaal zien we een grote rol voor groene waterstof in het verduurzamen van industriële bedrijven in Cluster 6.

In Deventer is in 2019 het unieke samenwerkingsverband GROHW gestart met 's werelds eerste open lokale groene waterstofketen voor bedrijven. GROHW staat voor GReen, Oxygen, Hydrogen Wasteheat. Decentraal wordt hier middels een elektrolyser tot 50 MW aan waterstof geproduceerd en afgenomen door de deelnemende bedrijven. Daarbij wordt ook de vrijkomende zuurstof en restwarmte benut.

Dit lokale netwerk speelt een onmisbare rol in het verduurzamen van de Cluster 6 industrie in Deventer, samen met andere energie-intensieve bedrijven. Daarnaast kan waterstof een belangrijke rol spelen bij verduurzamen van warmtenetten. Duurzame warmtebronnen zijn in Deventer zeer beperkt beschikbaar zijn, er is lokaal geen restwarmte van de industrie of afvalverwerking. Daarmee zal in Deventer de warmtevraag ingevuld moeten worden door een combinatie van elektrificatie, waterstof en biogas. Daarin zien we waterstof niet als toepassing voor individuele huishoudens, maar wel als belangrijke energiebron voor (de piekbelasting) van warmtenetten. De aansluiting van het lokale waterstofnetwerk in Deventer op de landelijke waterstofbackbone is een enorme kans voor de verduurzaming en economische ontwikkeling van de stad en de regio.

Op dit moment ontbreekt nationale marktregulatie nog voor lokale en regionale waterstofinfrastructuur. Toch dient het gezamenlijke consortium GROHW dit voorjaar een Expression of Interest (EOI) in voor het realiseren van een aansluiting op de waterstofbackbone bij Hynetwork.

Het GROHW waterstofnetwerk is het pionier project waar nu de landelijke standaarden voor regionale netten worden uitgewerkt. Deventer biedt hiermee unieke praktijkervaring om mee te nemen in de

DEV-BLD-RUI-EN/ 2025-287
kenmerk

ontwikkeling van het landelijke marktordeningsmodel voor regionale en lokale waterstofnetten. We zien wederzijdse meerwaarde om met dit pilotproject het ministerie van Klimaat en Groene Groei te ondersteunen en te faciliteren bij het ontwikkelen van landelijk beleid.

De projectplanning vanuit Hynetwork vraagt om een besluit om de aftakking op de waterstofbackbone in 2025 mee te kunnen nemen in de ontwerpfase. Daarom werkt het GROHW consortium naast de EOI ook aan een voorbereidende tracéstudie voor de aansluiting van de backbone op het lokale netwerk.

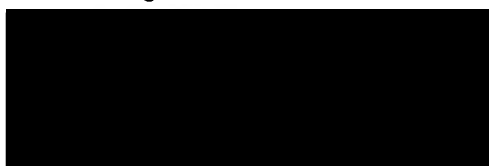
Afrondend, als college ondersteunen we het project waterstofnetwerk Oost-Nederland en zien we grote potentie voor de verduurzaming van industrie, landelijk maar zeker ook voor ons lokale bedrijfsleven. Het unieke Deventer waterstofproject GROHW biedt kansen om de koppeling van de waterstofbackbone met een lokaal netwerk verder te ontwikkelen en de praktijkervaring om landelijk beleid en nationale marktregulatie op waterstofinfrastructuur te toetsen. Over de kansen in Deventer die het waterstofproject GROHW biedt gaan we graag bestuurlijk en ambtelijk verder in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris,

de burgemeester,

R.C. König

Verzonden: 4/17/2025 2:14:00 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: A.B. Nobellaan
Huisnummer: 5
Postcode: 9615 TM
Woonplaats: Kolham
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Enexis Groep

Uw zienswijze/reactie:

Graag verwijs ik naar de bijlage.

104469173_10740371_Reactie_Enexis_Groep_op_publicatie_Hynetwork_Oost-Nederland_Drenthe_en_Overijssel.pdf

Magistratenlaan 116
5223 MB 's-Hertogenbosch
enexisgroep.nl

Postbus 856 | 5201 AW | 's-Hertogenbosch

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Waterstofnetwerk Oost Nederland
Postbus 111
9200 AC Drachten

datum donderdag 17 april 2025

onderwerp Reactie op "Voornemen en voorstel voor participatie waterstofnetwerk Oost-Nederland" en "Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel"

Geachte heer/mevrouw,

Middels deze brief reageren wij namens Enexis Groep op de documenten "Voornemen en voorstel voor participatie waterstofnetwerk Oost-Nederland" en "Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Drenthe Overijssel". Als regionaal netwerkbedrijf onderschrijven wij het belang van de realisatie van een landelijk waterstofnetwerk. Wij zien dit landelijke netwerk als essentiële basis voor de distributie van waterstof voor de regionale behoefte aan duurzame energie, naast elektriciteit en warmte. Om regionale waterstofnetten tijdig te kunnen ontwikkelen, is het van cruciaal belang dat er tijdig toegang is tot het landelijke netwerk.

Vanuit de gezamenlijke publieke opdracht voor landelijke en regionale netbeheerders om een doelmatige infrastructuur te ontwikkelen, wordt in NBNL-verband reeds overlegd over een optimale samenwerking om tot aftakkingen voor systeemkoppelingen te komen (specifiek in de stuurgroep waterstof waarin ook Hynetwork zitting heeft). Wij volgen de afspraken die daar gemaakt worden om op de juiste manier betrokken te worden bij de ontwikkeling van de waterstofnetwerken in Oost-Nederland, Drenthe en Overijssel. Wij gaan ervan uit dat die afspraken leidend worden en reageren daarom nu niet inhoudelijk op de voorstellen. Op 22 april hebben we reeds een overleg met Hynetwork gepland staan om de eerste inzichten uit te wisselen.

Met vriendelijke groet,

Directeur Innovatie & Ontwikkeling

Verzonden: 4/23/2025 7:48:44 PM
Onderwerp:
Project: Waterstofnetwerk Oost Nederland V&P
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Postbus
Huisnummer: 599
Postcode: 4000 AN
Woonplaats: Tiel
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Overheid
(Mede) namens:
Organisatie: Waterschap Rivierenland

Uw zienswijze/reactie:

Zie bijlage

Bezoekadres De Blomboogerd 1, 4003 BX Tiel
Postadres Postbus 599, 4000 AN Tiel
T (0344) 64 90 90 **F** (0344) 64 90 99
E info@wsrl.nl **I** www.waterschaprivierenland.nl
Bank IBAN NL93 NWAB 0636 7572 69
BIC NWABNL2G

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
en Hynetwork Services B.V.

Verzonden via digitaal reactieformulier RVO
Waterstofnetwerk Oost-Nederland | RVO.nl

Datum:
16 april 2025

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:
178517

Behandeld door:

Onderwerp:

Voornemen en Voorstel Participatie Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Doorkiesnummer / e-mail:

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de zienswijze van Waterschap Rivierenland op het Voornemen en Voorstel Participatie voor Waterstofnetwerk Oost-Nederland van Ministerie van Klimaat en Groene Groei en Hynetwork Services B.V.

Inhoudelijke reactie op VenV Participatie Waterstofnetwerk Oost-Nederland

Als Waterschap Rivierenland erkennen wij het belang van de energietransitie. Als bevoegd gezag voor de waterkeringen (dijken), afvalwaterketen en het watersysteem (geheel van oppervlakte- en grondwaterlichamen, bergingsgebieden en kunstwerken) zijn wij alert op potentiële risico's en mogelijke impact op deze assets. Het betreft hier met name risico's met betrekking tot de waterveiligheid en het oppervlaktewater. Wij vragen aandacht voor de volgende punten bij het uitvoeren van het voornemen.

Blz. 3 Functiewijziging van aardgas- naar waterstoftransport

De bestaande aardgasleidingen A-505 die worden vrijgespeeld voor het transport van waterstof loopt door het beheergebied van Waterschap Rivierenland. Deze leiding kruist de waterkeringen (dijken) bij de Neder-Rijn, Waal en Maas. Het medium waterstof gedraagt zich anders dan aardgas. Voor het transporteren van waterstof door bestaande aardgasleidingen is een nieuwe vergunning van Waterschap Rivierenland nodig, omdat er een nieuwe waterveiligheidsafweging nodig is.

Blz. 8 Afvalstromen bij schoonmaken leiding

Om de bestaande aardgasleiding te kunnen hergebruiken voor waterstof moet deze schoongemaakt en geïnspecteerd worden. Wij vragen aandacht voor mogelijke afvalstromen die

vrijkomen bij het schoonmaken. Het lozen van afvalstromen op het watersysteem is niet zomaar mogelijk en is vergunningplichtig.

Blz. 9 Buiten gebruik stellen van bestaande afsluiters

Waterschap Rivierenland verplicht afsluiters in leidingen nabij dijk kruisingen vanuit waterveiligheidsbelang. Ons beleid is hierbij gebaseerd op de geldende NEN-normen.

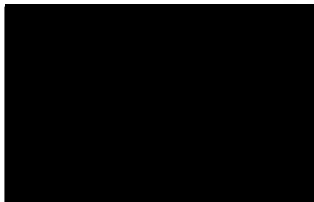
Blz. 9 Werkzaamheden aan bestaande afsluiters

Een aantal afsluiterlocaties bevinden zich in of nabij de waterkering. Werken in of nabij de waterkering is vergunningplichtig. Ook grondwateronttrekking en lozing op oppervlaktewater tijdens werkzaamheden is vergunningplichtig.

Mocht u nog vragen over onze opmerkingen hebben dan kunt u contact opnemen met mevrouw N. Bootsma op telefoonnummer: 06 38 79 10 65, e-mailadres: n.bootsma@wsrl.nl.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Wij blijven graag zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken in het vervolgtraject.

Hoogachtend,
namens het college van dijkgraaf en heemraden
van Waterschap Rivierenland,

hoofd van de afdeling Omgeving en Beleid

Ons kenmerk 178517

Pagina 3 van 4

Bijlage(n): Geen

Ons kenmerk 178517

Pagina 4 van 4

Afschrift: Archief